

ИЖТИМОЙИ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

9 ЖИЛД, 4 СОН

ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

ТОМ 9, НОМЕР 4

JOURNAL OF SOCIAL STUDIES

VOLUME 9, ISSUE 4

ИЖТИМОЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ | JOURNAL OF SOCIAL STUDIES
№4 (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9556-2026-4>

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:
Сеитов Азамат Пулатович
доктор социологических наук
(Doctor of sociology, DSc)

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:
Сабинова Умида Фархадовна
доктор социологических наук
(Doctor of sociology, DSc)

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ | EDITORIAL BOARD:

22.00.01-Социология назарияси, методологияси ва тарихи. Социологик тадқиқотлар усуллари.
Теория, методология и история социологии. Методы социологических исследований.
Theory, methodology and history of sociology. Methods of sociological research.

Бекмуратов Мансур Бобомуратович
доктор социологических наук, профессор (Узбекистан)
Каланов Комил Куллахматович
кандидат социологических наук, профессор (Узбекистан)
Убайдуллаева Раиса Турсуновна
доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Негматова Шахзода Шухратовна
доктор философских наук, профессор (Узбекистан)
Шайылдаева Асель Кокоевна
кандидат социологических наук (Кыргызстан)

Исмаилов Алишер Агзамович
доктор экономических наук, (Узбекистан)
Щепилова Галина Германовна
доктор философских наук, профессор (Россия)
Рожанский Михаил Яковлевич
кандидат философских наук (Россия)
Маматов Нормурат
доктор философских наук, профессор (Узбекистан)
Бурнашев Рустам Ренатович
кандидат философских наук, профессор (Казахстан)

22.00.02-Ижтимоий тузилиш, ижтимоий институтлар ва турмуш тарзи
Социальные структуры, социальные институты и образ жизни
Social structures, social institutions and way of life

Умаров Абсалом Адилевич
доктор социологических наук, профессор (Узбекистан)
Холбеков Абдуғани Жуманазарович
доктор социологических наук, профессор (Узбекистан)
Шайхисламов Рафаэль Бадретдинович
доктор социологических наук, профессор (Россия)
Акулич Мария Михайловна
доктор социологических наук, профессор (Россия)

Антонио Алонсо Марсос
доктор политических наук, профессор (Испания)
Фадеева Любовь Александровна
доктор социологических наук, профессор (Россия)
Виктор Агаджаньян
доктор философии по социологическим наукам,
профессор (США)
Абдулазизов Абдулвоҳид Хабибуллоевич
кандидат социологических наук, доцент (Узбекистан)

22.00.03-Ижтимоий онг ва ижтимоий жараёнлар социологияси.
Социология социального сознания и социального процесса.
Sociology of social consciousness and social process

Аликариев Нуритдин Сапаркариевич
доктор экономических наук, профессор (Узбекистан)
Матибаев Тасполат Балтабаевич
доктор социологических наук, профессор (Узбекистан)
Николов Стефан
доктор философии по социологическим наукам, (Болгария)

Мирзахмедов Абдирашид Мамасидикович
доктор философских наук, профессор (Узбекистан)
Ли Ци
доктор исторических наук, профессор (Китай)
Сухомлинова Марина Валерьяновна
доктор социологических наук, профессор (Россия)

www.tadqiqot.uz решаёт задачи, предусмотренные Стратегией Узбекистана 2030, направленные на развитие науки за счёт внедрения достижений научных исследований учёных и служащих их признанию в международном научном сообществе. Так, каждой статье, опубликованной в журнале, присваивается номер DOI (Crossref). Журналы включены в международные индексные базы данных. Входит в список журналов ВАК Узбекистана.

22.00.01-Социология назарияси, методологияси ва тарихи. Социологик тадқиқотлар усуллари.
Теория, методология и история социологии. Методы социологических исследований.
Theory, methodology and history of sociology. Methods of sociological research.

Пармонов Фарход Ярашевич
доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Жусубалиев Абдикайым Рысбаевич
кандидат социологических наук, доцент (Кыргызстан)
Алимухамедова Нодира Ядгаровна
доктор философии по философским наукам (Узбекистан)

Камалова Хатира Сабыровна
кандидат социологических наук, доцент (Узбекистан)
Тагиева Гулсум Гафуровна
доктор философии по социологическим наукам (Узбекистан)
Ахмедова Феруза Медетовна
доктор философии по социологическим наукам (PhD)
(Узбекистан)

22.00.02-Ижтимоий тузилиш, ижтимоий институтлар ва турмуш тарзи
Социальные структуры, социальные институты и образ жизни
Social structures, social institutions and way of life

Аликариёва Аълохон Нуриддиновна
доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Зайтов Элёр Холмаматович
доктор философии по социологическим наукам,
доцент (Узбекистан)
Уразалиева Гулшода Бекпұлатовна
кандидат социологических наук, доцент (Узбекистан)

Мирзахмедов Хуршид Абдирашидович
доктор философии по социологическим наукам,
доцент (Узбекистан)
Қаюмов Қахрамон Нозимжонович
доктор философии по социологическим наукам (Узбекистан)
Махкамов Қодиржон Одилжонович
доктор философии по социологическим наукам,
доцент (Узбекистан)

22.00.03-Ижтимоий онг ва ижтимоий жараёнлар социологияси.
Социология социального сознания и социального процесса.
Sociology of social consciousness and social process

Сеитова Зухраҳон Пиржановна
доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Доспанова Дилара Уракбаевна
кандидат филологических наук, доцент (Узбекистан)
Рахимбаева Дилбархон Абдулхамитовна
кандидат философских наук, доцент (Узбекистан)

Каримов Бобир Шаропович
доктор социологических наук, доцент (Узбекистан)
Якубов Ильдар Харрасович
кандидат политических наук, доцент (Узбекистан)
Абдухалилов Абдулло Абдухамитович
доктор философии по социологическим наукам,
доцент (Узбекистан)

Page Maker | Верстка | Саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

МАҚОЛАДА КЕЛТИРИЛГАН ДАЛИЛЛАРНИНГ ТЎҒРИЛИГИ УЧУН МУАЛЛИФ МАСЪУЛДИР | АВТОР НЕСЕТ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА ДОСТОВЕРНОСТЬ ФАКТОВ ИЗЛОЖЕННЫХ В СТАТЬЕ

1. KIRISH SO‘ZI	6
2. Bekmurodov Mansur O‘ZBEKISTONDA IJTIMOY O‘ZGARISHLARNI ANGLASH VA BOSHQARISHDA SOTSIOLOGIYANING O‘RNI.....	8
3. Рахимова Нигина УДИВИТЕЛЬНАЯ ЖЕНЩИНА, САМЫЙ ЛУЧШИЙ ЧЕЛОВЕК, НАСТОЯЩИЙ УЧИТЕЛЬ.....	12
4. Matibaev Toshpo‘lat KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHISHDA DEPUTATLIK NAZORATI VA JAMOATCHILIK ISHTIROKINING IJTIMOY MEKANIZMLARI.....	18
5. Латипова Нодира ЗНАНИЕ НЕ УБЫВАЕТ, КОГДА ИМ ДЕЛЯТСЯ: ПРОФЕССОР МАЙЯ ХАБИБОВНА ГАНИЕВА – НАСТАВНИК НАУЧНЫХ ПОКОЛЕНИЙ.....	27
6. Seitov Azamat TRIBAL STRUCTURES AND SOCIAL TRANSFORMATION IN CENTRAL ASIA: A COMPARATIVE ANALYSIS OF KAZAKH, KARAKALPAK, KYRGYZ, TAJIK AND UZBEK CONTEXTS.....	38
7. Якубов Ильдар РЕГИОНАЛЬНАЯ ИНТЕГРАЦИЯ КАК ФАКТОР ОБЩЕСТВЕННОГО РАЗВИТИЯ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.....	46
8. Parmanov Farxod ETNOMADANIY MIGRATSION JARAYONLARNING SOTSIMADANIY XUSUSIYATLARI.....	55
9. Seitova Zuhra JÁMIYETLIK TURMISTÍN TÚRLI TARMAQLARINDA GENDERLIK TEŇLIK MÁSELELERI SHESHILMEWINÍN AQIBETLERI.....	64
10. Abduxalilov Abdullo NOGIRONLIGI BOR SHAXSLARNI TURMUSH SIFATINI BAHOLASHNING IJTIMOY- PSIXOLIGIK JIHATLARI.....	70
11. Kulbekova Nasiba INSON SALOHİYATI VA BARQAROR TARAQQIYOT UYG‘UNLIGI.....	79
12. Хасанова Мавлюда ЧУСТВИТЕЛЬНОСТЬ ДУХОВНОСТИ В ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЯХ НА ПРИМЕРЕ ВТОРОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ.....	86
13. Kamalova Khatira JOQARI OQIW ORINLARINDA MAYIPLIGI BOLGAN STUDENTLERDIN INKLYUZIV TALIM ALIWININ SHOLKEMLESTIRIWSHILIK-PEDAGOGIKALIQ SHARAYATLARI....	92

14. Reshetnikov Ivan FAMILY AND THE TRANSMISSION OF TRADITIONS IN THE FESTIVE CULTURE OF UZBEKISTAN.....	101
15. Nurullayeva Umida AHOLINING IJTIMOIIY KAYFIYATINI BAHOLASHDA MIQDORIIY VA SIFATIIY KO'RSATKICHLAR INTEGRATSIYALASHUVINING METODOLOGIK TAHLILI.....	110
16. Navro'zov Oybek TA'LIM, TARBIYA VA MADANIYAT: TARIX VA ZAMONAVIYLIK.....	119
17. Ermatova Gulsanam IJTIMOIIY ISHDA PROFILAKTIKA VA REABILITATSIYA FAOLIYATINING ILMIY ASOSLARI.....	126
18. Abdugaffarova Ozoda UYUSHMAGAN YOSHLARNI IJTIMOIIY FAOLLASHTIRISH MEXANIZMLARI: NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLAR VA XORIJIY TAJRIBA.....	135
19. Buronova Sitora «INSON» IJTIMOIIY XIZMATLAR MARKAZLARIDA PROAKTIV IJTIMOIIY ISHNI TASHKIL ETISHNING INSTITUTSIONAL VA IJTIMOIIY MEXANIZMLARI.....	144
20. Umarova Nargiza YANGI O'ZBEKISTONDA DAVLAT YOSHLAR SIYOSATINING YOSHLAR QADRIYATLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI INSTITUTSIONAL ROLI.....	156
21. Saribaeva N. ZAMONAVIY JAMIYATDA JAMOATCHILIK FIKRI BILAN ISHLASH: DAVLAT VA NODAVLAT TASHKILOTLARI HAMKORLIGI.....	162
22. Mamadaliyeva Nargiza O'ZGARUVCHAN SOTSIOMADANIY MUHITDA SHAXSNING QADRIYAT YO'NALISHLARI VA RUHIY SALOMATLIGI: SOTSIOLOGIK TAHLIL.....	169
23. Niyazova Olga STUDENTLERDIN DENE TARBIYASI HAM SPORT TARAWINDAGI BILIMLENDIRIW PROCESSIN SHOLKEMLESTIRIWDI JETILISTIRIW: SOCIOLOGIYALIQ BASQARIW MODELI.....	175
24. Сеитов Тимур ИНИЦИАТИВНОЕ БЮДЖЕТИРОВАНИЕ КАК ИНДИКАТОР АРТИКУЛИРОВАННЫХ ОБЩЕСТВЕННЫХ ЗАПРОСОВ.....	190
25. Kulbekova Nasiba YANGI O'ZBEKISTONDA INSON SALOHIIYATINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIIY VA INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI.....	199
26. Buronova Sitora «PROAKTIV IJTIMOIIY ISH» TUSHUNCHASIGA NAZARIY YONDASHUV.....	207
27. Qudratov Shohrux SOTSIOLOGIK ILMIY MAKTABLARNING NOGIRONLAR IJTIMOIIY TA'MINOT TIZIMIGA OID NAZARIY YONDASHUVLARI.....	218

ИЖТИМОЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ | JOURNAL OF SOCIAL STUDIES

Abdugaffarova Ozoda,

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi

Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi

mustaqil tadqiqotchisi

e-mail: ozodaabdugaffarova@gmail.com

UYUSHMAGAN YOSHLARNI IJTIMOY FAOLLASHTIRISH MEXANIZMLARI: NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLAR VA XORIJIY TAJRIBA

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.00000000>

ANNOTATSIYA

Maqolada uyushmagan yoshlarni ijtimoiy faollashtirishning nazariy-metodologik asoslari va xorijiy tajribasi sotsiologik jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqotning maqsadi – «uyushmagan yoshlar» tushunchasini ilmiy aniqlashtirish, bu qatlamning yuzaga kelish omillarini tizimlashtirish va xorijiy modellarning O'zbekiston sharoitiga mos elementlarini aniqlashdan iborat. Metodologiya sifatida tushunchaviy tahlil, normativ hujjatlar tahlili va Germaniya, Janubiy Koreya, AQSh hamda Finlyandiya tajribasining olti mezon bo'yicha qiyosiy tahlili qo'llanildi. Natijada uyushmagan yoshlar geterojen guruh ekani, ularning shakllanishida institutsional, ijtimoiy-iqtisodiy, ijtimoiy-madaniy va psixologik omillar bir vaqtda amal qilishi aniqlandi. Xorijiy modellarning umumiy tamoyillari – institutlararo integratsiya, erta aniqlash, individual keys-menejment va ijtimoiy sheriklik – ekanligi, ammo ularning samaradorligi dastur dizayni va kontekstga bog'liqligi ko'rsatildi. Muallif «ijtimoiylashuv – ijtimoiy kapital – ijtimoiy faollik» zanjiriga asoslangan to'rt tarkibli mexanizm modelini taklif etadi va uni mahalla instituti orqali milliy sharoitga moslashtirish yo'llarini asoslaydi.

Kalit so'zlar: uyushmagan yoshlar, NEET, ijtimoiy faollik, ijtimoiy mexanizm, ijtimoiy kapital, keys-menejment, subsidiarlik, mahalla.

Абдугаффарова Озода,

независимый исследователь Академии
государственной политики и управления

при Президенте Республики Узбекистан

e-mail: ozodaabdugaffarova@gmail.com

МЕХАНИЗМЫ СОЦИАЛЬНОЙ АКТИВИЗАЦИИ НЕОРГАНИЗОВАННОЙ МОЛОДЕЖИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ

АННОТАЦИЯ

В статье с социологических позиций анализируются теоретико-методологические основы и зарубежный опыт социальной активизации неорганизованной молодежи. Цель – уточнить понятие «неорганизованная молодежь», систематизировать факторы формирования этой группы и определить элементы зарубежных моделей, применимые в Узбекистане. Используются понятийный анализ, анализ нормативных документов и сравнительный анализ опыта Германии, Южной Кореи, США и Финляндии по шести критериям. Показано, что

неорганизованная молодёжь неоднородна, а её формирование обусловлено одновременным действием институциональных, социально-экономических, социокультурных и психологических факторов. Общими принципами зарубежных моделей являются межведомственная интеграция, раннее выявление, индивидуальный кейс-менеджмент и социальное партнёрство, однако их эффективность зависит от дизайна программ и контекста. Предложена четырёхкомпонентная модель механизмов, основанная на цепочке «социализация – социальный капитал – социальная активность», и обоснованы пути её адаптации через институт махалли.

Ключевые слова: неорганизованная молодёжь, NEET, социальная активность, социальный механизм, социальный капитал, кейс-менеджмент, махалля.

Abdugaffarova Ozoda,
Independent Researcher, Academy of Public
Policy and Administration under
the President of the Republic of Uzbekistan
e-mail: ozodaabdugaffarova@gmail.com

MECHANISMS FOR THE SOCIAL ACTIVATION OF UNORGANIZED YOUTH: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS AND INTERNATIONAL EXPERIENCE

ABSTRACT

The article examines the theoretical and methodological foundations and international experience of socially activating unorganized youth. It aims to clarify the concept of “unorganized youth”, to systematize the factors behind this group and to identify elements of foreign models applicable to Uzbekistan. Conceptual analysis, analysis of normative documents and a six-criterion comparative analysis of Germany, South Korea, the USA and Finland were applied. Unorganized youth are shown to be a heterogeneous group shaped simultaneously by institutional, socio-economic, socio-cultural and psychological factors. Foreign models share the principles of inter-agency integration, early identification, individual case management and social partnership, but their effectiveness depends on programme design and context. A four-component model of social mechanisms based on the chain “socialization – social capital – social activity” is proposed, together with ways of adapting it through the mahalla institution.

Keywords: unorganized youth, NEET, civic activity, social mechanism, social capital, case management, mahalla.

KIRISH

Yoshlar masalasi O‘zbekistonda davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonunda yoshlar 14 yoshga to‘lgan va 30 yoshdan oshmagan shaxslar sifatida belgilangan [1]. Yoshlar mamlakat aholisining salmoqli qismini tashkil etadi va ularning ta‘lim, mehnat hamda jamoat hayotiga barqaror integratsiyasi ijtimoiy taraqqiyotning muhim shartidir. Shu bilan birga, yoshlarning bir qismi ta‘lim, mehnat va jamoat hayotidan chetda qolmoqda: YuNISEF so‘rovida 19–30 yoshli ayollarning 74 foizi majburiy ta‘limdan keyin o‘qish yoki ishga o‘tmagani qayd etilgan [2]. Global miqyosda ham NEET darajasi past daromadli mamlakatlarda yuqori bo‘lib, NEET yoshlarning uchdan ikki qismi ayollardir [3].

Yoshlarni alohida ijtimoiy guruh sifatida o‘rganish an‘anasi klassik sotsiologiyadan boshlangan. Sovet va postsovet sotsiologiyasida I.S.Kon, S.N.Ikonnikova, V.T.Lisovskiy va boshqa olimlar yoshlarni yosh belgilari, ijtimoiy holatning o‘ziga xosligi va ijtimoiy funksiyalarni o‘zlashtirish bosqichi bilan ajralib turuvchi ijtimoiy-demografik guruh sifatida ta‘riflagan. Bu yondashuvlar O‘.K.Qayumov tomonidan tizimli sharhlangan bo‘lib, muallif “Ijtimoiy fikr” markazi monitoringlari asosida O‘zbekiston yoshlarining ijtimoiylashuvi, bandligi va bo‘sh vaqtini tahlil

qilgan [4]. Sh.R.G'ofurov esa uyushmagan yoshlar tushunchasini huquqiy jihatdan asoslab, ular o'rtasida huquqbuzarliklar profilaktikasini tadqiq etgan [5].

Xorijiy adabiyotda "ishlamaydigan va o'qimaydigan yoshlar" (NEET) tushunchasi keng o'rganilgan bo'lib, bu guruhning geterogenligi va xavf omillari [3, 6] hamda maqsadli ko'rsatkichlarga asoslangan boshqaruvning cheklovlar [7] ko'rsatib berilgan. Biroq milliy adabiyotda «uyushmagan yoshlar» tushunchasi ko'pincha normativ va tarbiyaviy nuqtai nazardan ta'riflanadi, uning NEET tushunchasi bilan nisbati, yuzaga kelish omillari tizimi va faollashtirishning ijtimoiy mexanizmlari yetarlicha nazariy asoslanmagan; xorijiy tajriba esa odatda tavsifiy bayon qilinib, samaradorlik dalillari va milliy sharoitga ko'chirish shartlari kamdan-kam tahlil qilinadi.

Maqolaning maqsadi: uyushmagan yoshlarni ijtimoiy faollashtirishning nazariy-metodologik asoslarini aniqlashtirish va xorijiy tajribaning O'zbekiston sharoitiga mos elementlarini aniqlashdan iborat. Tadqiqot quyidagi savollarga javob izlaydi:

1. "uyushmagan yoshlar" tushunchasining sotsiologik mazmuni nimadan iborat va u NEET tushunchasidan qanday farq qiladi?
2. uyushmagan yoshlar qatlamining yuzaga kelishiga qanday omillar ta'sir etadi?
3. yoshlarni faollashtirishning ijtimoiy mexanizmlari qanday nazariy modelda ifodalanishi mumkin?
4. xorijiy modellarning qaysi elementlari O'zbekiston uchun maqbul va qanday shartlarda?

METODOLOGIYA

Tadqiqot nazariy-qiyosiy xarakterga ega. Birinchi bosqichda "yoshlar", "uyushmagan yoshlar", "NEET", "ijtimoiy faollik" va "ijtimoiy mexanizm" tushunchalarining ta'riflari klassik va zamonaviy sotsiologik adabiyot, milliy qonunchilik va dissertatsiyalar asosida tushunchaviy tahlil qilindi. Ikkinchi bosqichda uyushmaganlikning omillari bo'yicha empirik tadqiqotlar natijalari tematik jihatdan guruhlandi. Uchinchi bosqichda Germaniya, Janubiy Koreya, AQSh va Finlyandiya tajribasi, shuningdek Yevropa Ittifoqining "Yoshlar kafolati" tizimi qiyosiy tahlil qilindi.

Mamlakatlar yoshlarni ijtimoiy siyosatda turli modellarni ifodalaganini uchun tanlandi: Germaniya – subsidiarlikka asoslangan konservativ-korporativ ijtimoiy davlat, Finlyandiya – universal skandinav modeli, AQSh - liberal model, Janubiy Koreya – Sharqiy Osiyo rivojlanish modeli [8]. Qiyoslash oltita mezon bo'yicha amalga oshirildi: huquqiy asos, asosiy institut, nodavlat sektor bilan hamkorlik, moliyalashtirish, yoshlar ishtiroki va samaradorlik haqidagi dalillar. Samaradorlik baholanganda tasodifiy nazoratli tajribalar va meta-tahlillar natijalariga ustunlik berildi. Tadqiqot cheklovi shundaki, u birlamchi empirik ma'lumotlarga emas, ikkilamchi manbalarga tayanadi; milliy sharoitdagi empirik tekshiruv dissertatsiyaning keyingi bosqichida amalga oshiriladi.

ASOSIY QISM

"Uyushmagan yoshlar" tushunchasining mazmuni va NEET bilan nisbati. Lingvistik jihatdan "uyushmagan" so'zi "uyushiq" va "uyushma" so'zlarining antonimi bo'lib, «muayyan maqsad yo'lida birlashmagan» ma'nosini anglatadi. Milliy amaliyotda bu atama ikki ma'noda qo'llanadi. Birinchisi - mehnat bozori mezon: 14-30 yoshdagi, vaqtincha mehnat bilan band bo'lmagan va ish qidirayotgan shaxslar (bu ta'rif milliy amaliyotda keng qo'llanadi). Ikkinchisi - kengroq, tarbiyaviy-profilaktik mezon: ijtimoiy foydali faoliyat bilan shug'ullanmaydigan, ta'lim, bandlik va jamiyat hayotidagi ishtirok imkoniyatlaridan foydalanmayotgan, salbiy ta'sirga tez beriluvchi yoshlar [5]. Xorijiy NEET tushunchasi esa faqat ta'lim va mehnat holatiga asoslangan statistik ko'rsatkich bo'lib, uning tarkibida ishsiz va nafaol yoshlar alohida ajratiladi [3, 6]. Tushunchalarning nisbati 1-jadvalda ko'rsatilgan.

«Uyushmagan yoshlar» va NEET tushunchalarining qiyosi

1-jadval.

Mezon	NEET (xalqaro statistika)	Uyushmagan yoshlar (mehnat mezon)	Uyushmagan yoshlar (keng talqin)
Asosiy belgi	Ishlamaydi, o'qimaydi, kasbiy tayyorgarlikdan o'tmaydi	Vaqtincha ishsiz, ish qidiradi	Ta'lim, mehnat va jamoat institutlaridan uzilgan

Mezon	NEET (xalqaro statistika)	Uyushmagan yoshlar (mehnat mezoni)	Uyushmagan yoshlar (keng talqin)
Yosh doirasi	15–24 yoki 15–29	14–30	14–30
Jamoaviy o'Icham	Hisobga olinmaydi	Hisobga olinmaydi	Hisobga olinadi
Xavf	Ishsiz va nafaollarning aralashib ketishi	Nafaol yoshlar qamrovdan chetda qoladi	Stigma va «xavf manbai» yarlig'i
Manba	[3, 6]	Milliy amaliyot	[5]

Muallif pozitsiyasiga ko'ra, uyushmagan yosh - ta'lim, mehnat va jamoat institutlari (yoshlar tashkilotlari, mahalla, volontyorlik) dan turli darajada uzilgan, o'z salohiyatini jamiyat tomonidan yaratilgan imkoniyatlar orqali ro'yobga chiqara olmayotgan yoshdir. Bu ta'rif yoshni "past ongli" yoki "xavfli" deb baholovchi tavsiflarni chetlab o'tadi, chunki xorijiy tadqiqotlar bunday yarliqlar stigmani kuchaytirib, yoshlarning xizmatlarga murojaatini kamaytirishini ko'rsatgan [6, 7]. Uyushmagan yoshlar bir xil guruh emas: ular orasida ish qidirayotgan ishsizlar, umidsizlangan yoki oilaviy majburiyatlar bilan band nafaol yoshlar, norasmiy ish bilan band yoshlar, shuningdek, o'qiydigan yoki ishlaydigan, ammo jamoat hayotidan uzilgan yoshlar bor [3, 6].

Uyushmagan yoshlar qatlamining yuzaga kelish omillari. Empirik tadqiqotlar uyushmaganlik bitta sababga emas, bir nechta darajadagi omillarning yig'ilishiga bog'liq ekanini ko'rsatadi (2-jadval). Xorijiy tadqiqotlarda past ta'lim natijalari, oilaviy noqulay sharoit va ruhiy salomatlik muammolari NEET holatiga tushish xavfini oshiruvchi asosiy omillar sifatida ko'rsatilgan [3, 6]. Milliy ma'lumotlarga ko'ra, ishga muhtoj yoshlarning atigi 15-17 foizi bandlik xizmatlariga murojaat qiladi, norasmiy sektorda bandlarning qariyb uchdan biri yoshlardir, qishloq yoshlari esa sport, klub va kutubxona infratuzilmasi yetishmasligini ko'proq qayd etadi [4].

Uyushmagan yoshlar qatlamining yuzaga kelish omillari

2-jadval.

Daraja	Omillar	Dalil
Institutsional	Ta'limdan mehnatga o'tish tizimidagi uzilish, bandlik xizmatlarining past qamrovi, idoralararo tarqoqlik	[4, 6]
Ijtimoiy-iqtisodiy	Ishsizlik, norasmiy bandlik, qishloqda ish o'rinlari yetishmasligi, oila daromadining pastligi	[2, 4]
Ijtimoiy-madaniy	Gender normalari va parvarish yuki, ijtimoiy kapitalning zaifligi, bo'sh vaqt infratuzilmasining yetishmasligi	[2, 4]
Psixologik	Past motivatsiya va o'ziga ishonch, ruhiy salomatlik muammolari, umidsizlanish	[3, 6]
Raqamli va destruktiv	Onlayn muhitda passiv iste'mol, deviant guruhlar ta'siri, huquqbuzarlik xavfi	[5]

Shuni ta'kidlash lozimki, ishsizlik va huquqbuzarlik o'rtasidagi bog'liqlik bevosita va avtomatik emas: u oilaviy muhit, mahalla nazorati va bo'sh vaqtning mazmuni orqali vositalanadi [5]. Shu bois uyushmaganlikni faqat profilaktika ob'ekti sifatida emas, avvalo ijtimoiy integratsiya vazifasi sifatida ko'rish ilmiy jihatdan asosliroqdir.

Uyushmaganlikning gender kesimi alohida e'tiborga loyiq. YuNISEF ma'lumotlarida yosh ayollar orasida ta'lim yoki mehnatga o'tmaganlar ulushi erkaklarga nisbatan uch baravar yuqori [2]; bu tendensiya global miqyosda ham kuzatiladi [3]. Bu holat ayollarning uyushmaganligi ko'pincha shaxsiy passivlik emas, balki erta turmush, parvarish yuki va gender normalari bilan bog'liq ekanini

ko'rsatadi. Shu sababli yosh ayollarga nisbatan faqat bandlik choralari emas, balki masofaviy ta'lim, moslashuvchan ish shakllari va oila bilan ishlashni o'z ichiga olgan maxsus yondashuv zarur.

Raqamlashuv omili esa ikkiyoqlama ta'sirga ega. Bir tomondan, onlayn ta'lim va masofaviy ish yoshlar uchun yangi imkoniyatlar ochadi; ikkinchi tomondan, onlayn faollik har doim ham real ijtimoiy ishtirokka aylanmaydi va jonli muloqotni almashtira olmaydi. Demak, raqamli platformalar uyushmagan yoshlarni aniqlash va ularga xizmatlarni yetkazishda vosita bo'la oladi, lekin jonli muloqot va jamoaviy faoliyatning o'rnini bosa olmaydi.

Faollashtirishning ijtimoiy mexanizmlari: nazariy model. Sotsiologiyada ijtimoiy mexanizm muayyan natijani yuzaga keltiruvchi takrorlanuvchi sababiy jarayonlar zanjiri sifatida tushuniladi. Yoshlarni faollashtirish mexanizmlarini tushuntirishda ijtimoiy kapital nazariyalari markaziy o'rin tutadi: P. Burdyo ijtimoiy kapitalni muayyan tarmoqqa a'zolik orqali erishiladigan resurslar yig'indisi deb ta'riflagan [9]. Bu yondashuvga ko'ra, yoshlarning ijtimoiy tarmoqlari, ishonch va hamkorlik munosabatlari ularning ta'lim, bandlik va jamoat hayotidagi imkoniyatlarini bevosita belgilaydi; institutlar esa yoshlarning harakatini ham cheklashi, ham ularga imkoniyat yaratishi mumkin.

Shu asosda muallif to'rt tarkibli mexanizm modelini taklif etadi. **Institutsional mexanizm** imkoniyat yaratadi: qonunchilik, xizmatlar, yagona mas'ul mutaxassis va idoralararo hamkorlik. **Madaniy mexanizm** qadriyatlar va ijtimoiy normalar orqali faollik motivatsiyasini shakllantiradi. **Kommunikativ mexanizm** yoshlarni ijtimoiy tarmoqlar, mentorlik va jamoa loyihalariga ulab, ijtimoiy kapitalni oshiradi. **Psixologik mexanizm** o'ziga ishonch va o'zini samarali his qilishni tiklaydi. Bu mexanizmlar «ijtimoiylashuv - ijtimoiy kapital - ijtimoiy faollik» zanjirida bir-birini to'ldiradi: institutsional imkoniyatdan foydalanish uchun yoshda motivatsiya va ishonch, motivatsiyani barqaror faollikka aylantirish uchun esa ijtimoiy aloqalar zarur.

Xorijiy tajriba: qiyosiy tahlil. Yevropa Ittifoqi. "Yoshlar kafolati" tizimi a'zo davlatlar zimmasiga ishsiz qolgan yoki o'qishni tugatgan yoshga to'rt oydan kechiktirmasdan sifatli ish, davomli ta'lim, shogirdlik yoki stajirovka taklifini taqdim etish majburiyatini yuklaydi [10]. Tizimning asosiy tamoyillari - erta aralashuv, individual yondashuv va ta'lim, bandlik hamda ijtimoiy xizmatlar o'rtasidagi hamkorlik.

Germaniya. Yoshlar bilan ishlashning huquqiy asosi - Ijtimoiy kodeksning VIII kitobi (SGB VIII, "Bolalar va yoshlarga yordam") bo'lib, mahalliy darajada uni Jugendamt (yoshlar ishlari bo'limlari) amalga oshiradi. Jugendamt yoshlar va oilalarga ijtimoiy xizmatlar ko'rsatadi, bolalar huquqlarini himoya qiladi, profilaktika va reabilitatsiya ishlarini tashkil etadi; uning faoliyati markazlashmagan bo'lib, xizmatlarni mahalliy ehtiyojlarga moslashtirish imkonini beradi. Model subsidiarlik tamoyiliga asoslanadi: xizmatlar ko'p hollarda Caritas va Diakonie kabi nodavlat tashkilotlar tomonidan ko'rsatiladi, davlat esa ularni moliyalashtiradi va muvofiqlashtiradi. A.Evers va J.L. Lavil bu modelni davlat, bozor va fuqarolik jamiyatining "aralash farovonlik" (welfare mix) tizimi sifatida tahlil qilgan [11]; G. Esping-Andersen uni konservativ-korporativ ijtimoiy davlat turi sifatida tasniflagan [8].

Janubiy Koreya. Koreya yoshlar maslahat va farovonlik instituti milliy darajada yoshlarga psixologik va ijtimoiy maslahat xizmatlarini muvofiqlashtiradi, maktab va mahalliy darajadagi maslahat markazlari orqali muammolar erta aniqlanadi. 2014 yilda qabul qilingan "Maktabdan tashqaridagi yoshlarni qo'llab-quvvatlash to'g'risida"gi qonun o'qishni tashlagan yoshlar uchun maxsus markazlar tarmog'ini yaratgan [12]. Model profilaktika va erta aralashuvga ustunlik berishi bilan ajralib turadi.

AQSH. "Ikkinchi imkoniyat" konsepsiyasi markaziy o'rin tutadi. Job Corps dasturining milliy baholashi ta'lim darajasining oshganini va jinoyatchilikning kamayganini, ammo daromad bo'yicha ijobiy natijalar asosan katta yoshdagi ishtirokchilarda barqaror bo'lganini ko'rsatdi [13]. Bu "ikkinchi imkoniyat" dasturlari ta'lim va ijtimoiy natijalarni yaxshilashi, ammo ularning iqtisodiy samarasi ishtirokchilar guruhiga bog'liq ekanini ko'rsatadi.

Finlyandiya. Ohjaamo yagona yo'naltirish markazlari 30 yoshgacha bo'lgan yoshlarga bandlik, ta'lim, ijtimoiy va sog'liqni saqlash xizmatlarini bir joyda, oldindan yozilmasdan ko'rsatadi;

2022 yilga kelib 70 ta markaz ishlagan. Shu bilan birga markazlar eng nafaol yoshlarga yetib borish qiyinligini tan olgan [14]. Mamlakatlar bo'yicha umumlashma 3-jadvalda berilgan.

Uyushmagan yoshlar bilan ishlash modellarining qiyosiy tahlili

3-jadval.

Mezon	Germaniya	Janubiy Koreya	AQSh	Finlyandiya
Huquqiy asos	SGB VIII	Maktabdan tashqari yoshlar to'g'risidagi qonun (2014)	Federal dasturlar	Yoshlar kafolati, yoshlar to'g'risidagi qonun
Asosiy institut	Jugendamt	Maslahat markazlari tarmog'i	Job Corps	Ohjaamo markazlari
Nodavlat sektor	Subsidiarlik, keng ishtirok	O'rta	Keng (klublar, NGO)	Munitsipal hamkorlik
Asosiy tamoyil	Ijtimoiy sheriklik	Erta aniqlash, profilaktika	Ikkinchi imkoniyat	«Bir oyna»
Samaradorlik dalili	Asosan institutsional tahlil	Asosan institutsional tahlil	RCT: ta'lim va jinoyatchilikka ijobiy, daromadga aralash	Siyosat tahlili; autrich muammosi
Manba	[8, 11]	[12]	[13]	[10, 14]

Xalqaro meta-tahlillar shuni ko'rsatadiki, yoshlar bandligi dasturlarining o'rtacha samarasi kichik, ammo ko'p komponentli, individual profilga asoslangan va ish beruvchi bilan bog'langan dasturlarda, shuningdek, past va o'rta daromadli mamlakatlarda kuchliroq [15].

Olingan natijalar uyushmagan yoshlar muammosini yagona dastur bilan hal etib bo'lmashligini ko'rsatadi. Birinchidan, tushunchaviy tahlil milliy amaliyotdagi "uyushmagan yoshlar" atamasi bir vaqtning o'zida statistik, tarbiyaviy va profilaktik mazmunga ega ekanini ko'rsatdi. Bu bir tomondan yoshlarning jamoaviy hayotdan uzilishini hisobga olish imkonini beradi, ikkinchi tomondan esa yoshni "xavf manbai" sifatida ko'rish xavfini tug'diradi. Xorijiy tadqiqotlarda NEET yarlig'i stigmani kuchaytirishi [6], "NEET sonini kamaytirish" kabi maqsadli ko'rsatkichlar esa yoshlarning uzoq muddatli ehtiyojlarini chetga surishi [7] ko'rsatilganini hisobga olsak, milliy tizimda yoshlar soniga emas, ularning barqaror integratsiyasiga asoslangan ko'rsatkichlardan foydalanish maqsadga muvofiq.

Ikkinchidan, xorijiy modellar turlicha bo'lsa-da, ularning umumiy tamoyillari aniq: institutlararo integratsiya, erta aniqlash, individual yondashuv va ijtimoiy sheriklik. Ammo bu tamoyillarning samarasi dastur sifatiga bog'liq. AQSh tajribasi ko'rsatganidek, hatto yirik dasturlar ham ta'lim va ijtimoiy natijalarni yaxshilagani holda daromadga kichik ta'sir ko'rsatishi mumkin [13]; Finlyandiya tajribasi esa "bir oyna" o'z-o'zidan eng nafaol yoshlarni qamrab olmasligini ko'rsatadi [14]. Demak, institutsional infratuzilmani yaratish bilan birga faol qidirib borish (autrich) mexanizmi ham zarur.

Uchinchidan, xorijiy tajribani O'zbekistonga ko'chirishda institutsional kontekstni hisobga olish kerak. Germaniyadagi subsidiarlik modeli kuchli nodavlat sektorni talab qiladi; O'zbekistonda nodavlat tashkilotlarning moliyaviy va institutsional salohiyati hali cheklangan. Shu bois dastlabki bosqichda to'liq subsidiarlik emas, balki mahalla, yoshlar yetakchilari, ta'lim muassasalari va nodavlat tashkilotlar o'rtasidagi davlat-jamoatchilik sherikligi samaraliroq. Mahalla instituti Koreya modelidagi erta aniqlash va Finlyandiyadagi past to'siqli xizmat nuqtasi vazifasini bajarish

salohiyatiga ega: milliy tadqiqotda mahallalar kesimida ishga muhtoj yoshlar haqida ma'lumotlar bankini shakllantirish va ularni ishga joylashtirishda ijobiy natija qayd etilgan [4].

To'rtinchidan, taklif etilgan to'rt tarkibli mexanizm modeli xorijiy tajribada kuzatilgan zaif jihatni - institutsional xizmatlar mavjud bo'lsa-da, yoshning motivatsiyasi va ijtimoiy aloqalari yetishmaganda ulardan foydalanilmasligini - izohlaydi. Yoshlar ishtirokini ta'minlashda esa ularni faqat tadbirlarga jalb qilish emas, balki qarorlarga real ta'sir ko'rsatish imkonini berish muhim.

Beshinchidan, taklif etilgan model amaliyotga joriy etilganda uning samaradorligi o'tkazilgan tadbirlar yoki qamrab olingan yoshlar soni bilan emas, oraliq va yakuniy natijalar bilan o'lchanishi lozim. Oraliq natijalar sifatida yoshning o'ziga ishonchi, ijtimoiy aloqalari va jamoa faoliyatidagi ishtiroki, yakuniy natijalar sifatida esa 6-12 oydan keyin ta'limda, bandlikda va jamoat hayotida barqaror qolish darajasini olish mumkin. Xalqaro meta-tahlillar ham dasturlarni qisqa muddatli ko'rsatkichlar bo'yicha baholash ularning haqiqiy ta'sirini pasaytirib ko'rsatishi mumkinligini hamda natija dastur dizayniga bog'liqligini tasdiqlaydi [15].

Yuqoridagi tahlil asosida xorijiy modellarning O'zbekistonga ko'chirilish darajasi beshta mezon bo'yicha baholandi: institutsional moslik, nodavlat sektor salohiyati, moliyaviy xarajat, kadrlar tayyorgarligi va mavjud milliy institutlarga tayanish imkoniyati (4-jadval). Baholash muallifning ekspertlik tahliliga asoslanadi va keyingi empirik bosqichda mutaxassislar so'rovi orqali tekshirilishi ko'zda tutiladi.

Xorijiy modellarning O'zbekiston sharoitiga ko'chirilish imkoniyati (muallif bahosi)

4-jadval.

Mezon	Germaniya (subsidiarlik)	Janubiy Koreya (erta aniqlash)	AQSh (ikkinchi imkoniyat)	Finlyandiya («bir oyna»)
Institutsional moslik	O'rta	Yuqori	O'rta	Yuqori
Nodavlat sektor talabi	Yuqori	Past	O'rta	Past
Moliyaviy xarajat	Yuqori	Past–o'rta	Yuqori	O'rta
Kadrlar tayyorgarligi talabi	Yuqori	O'rta (maktab psixologlari)	O'rta	Yuqori (keys-menejerlar)
Milliy tayanch institut	Nodavlat notijorat tashkilotlar	Maktab, mahalla	Kasb-hunar ta'limi muassasalari	Bandlik markazlari, mahalla
Umumiy baho	Moslashtirilgan shaklda, uzoq muddatda	Qisqa muddatda joriy etish mumkin	Pilot dastur sifatida	Bosqichma-bosqich

Jadvaldan ko'rinadiki, O'zbekiston uchun eng real yo'nalishlar - Koreya modelidagi erta aniqlash va Finlyandiya modelidagi «bir oyna» tamoyilidir, chunki ular mavjud ta'lim muassasalari, mahalla va bandlik markazlariga tayanishi mumkin. Germaniya modeli esa nodavlat sektor salohiyati oshgani sari bosqichma-bosqich joriy etilishi, AQShdagi «ikkinchi imkoniyat» dasturlari esa avval pilot shaklda sinovdan o'tkazilishi maqsadga muvofiq. Shu asosda quyidagi amaliy yo'nalishlar taklif etiladi:

1. mahalla darajasida uyushmagan yoshlar uchun yagona mas'ul mutaxassis (keys-menejer) institutini joriy etish va har bir yosh uchun individual rivojlanish rejasini tuzish;
2. maktabda o'qishni tashlash xavfi bor o'quvchilarni erta aniqlash tizimini maktab psixologlari va mahalla hamkorligida yo'lga qo'yish;
3. tuman darajasida ta'lim, bandlik va ijtimoiy xizmatlarni birlashtirgan «bir oyna» yoshlar markazlarini pilot sifatida tashkil etish;

4. yoshlar bilan ishlovchi nodavlat tashkilotlarga davlat ijtimoiy buyurtmasi orqali xizmat ko'rsatishni bosqichma-bosqich kengaytirish;
5. dasturlar samaradorligini qamrov soni bilan emas, yoshlarning 6-12 oydan keyin ta'lim, bandlik va jamoat hayotida barqaror qolish ko'rsatkichlari bilan baholash.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi quyidagilardan iborat: «uyushmagan yoshlar» tushunchasining NEET tushunchasi bilan nisbati aniqlashtirilib, jamoaviy o'lchamni o'z ichiga olgan muallif ta'rifi taklif etilgan; uyushmaganlik omillari besh darajada tizimlashtirilgan; «ijtimoiylashuv - ijtimoiy kapital - ijtimoiy faollik» zanjiriga asoslangan to'rt tarkibli mexanizm modeli ishlab chiqilgan; to'rt mamlakat tajribasi olti mezon va samaradorlik dalillari bo'yicha qiyoslanib, ularning O'zbekistonga ko'chirilish imkoniyati besh mezon asosida baholangan. Tadqiqot cheklovi - natijalarning ikkilamchi manbalarga asoslanganligi; taklif etilgan model keyingi bosqichda milliy sotsiologik so'rov ma'lumotlari asosida empirik tekshirilishi lozim.

XULOSA

Birinchidan, «uyushmagan yoshlar» – ta'lim, mehnat va jamoat institutlaridan turli darajada uzilgan geterogen yoshlar qatlami bo'lib, u NEET tushunchasidan kengroq va jamoaviy ishtirok o'lchamini ham qamraydi. Uni statik muammoli guruh emas, tegishli mexanizmlar orqali faollashtirish mumkin bo'lgan ijtimoiy resurs sifatida ko'rish ilmiy jihatdan asoslidir.

Ikkinchidan, uyushmaganlik institutsional, ijtimoiy-iqtisodiy, ijtimoiy-madaniy, psixologik va raqamli omillarning yig'ilishi natijasida shakllanadi; shu bois uni hal etish bir necha institutning muvofiqlashtirilgan faoliyatini talab qiladi.

Uchinchidan, faollashtirish institutsional, madaniy, kommunikativ va psixologik mexanizmlarning o'zaro bog'liq tizimi orqali amalga oshadi. Germaniya, Janubiy Koreya, AQSh va Finlyandiya tajribasining umumiy tamoyillari - institutlararo integratsiya, erta aniqlash, individual keys-menejment va ijtimoiy sheriklik -O'zbekiston uchun maqbul, ammo ularni ko'chirish emas, mahalla tizimi va milliy institutsional salohiyatga moslashtirish lozim. Xususan, mahalla darajasida yagona mas'ul mutaxassis va individual reja, maktabdan boshlanadigan erta aniqlash tizimi, davlat-jamoatchilik sherikligi hamda natijaga asoslangan baholash ko'rsatkichlarini joriy etish maqsadga muvofiq.

Adabiyotlar/ Литература/ References:

1. Ўзбекистон Республикасининг «Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида»ги Қонуни. 2016 йил 14 сентябрь, ЎРҚ-406-сон // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами. 2016. № 37. 426-модда.
2. UNICEF Uzbekistan. Youth of Uzbekistan: Challenges and Prospects. – Tashkent: UNICEF, 2020.
3. International Labour Organization. Global Employment Trends for Youth 2024: Decent work, brighter futures. Geneva: ILO, 2024.
4. Қаюмов Ў.К. Фуқаролик жамиятининг шаклланиши шароитида Ўзбекистон ёшларининг ижтимоийлашув жараёнлари: монография / масъул муҳаррир А.Ж. Холбеков. Тошкент: «Ижтимоий фикр» жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази, 2011. – 94 б.
5. Гофуров Ш.Р. Уюшмаган ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарликлар профилактикасини такомиллаштириш (Ички ишлар органлари фаолияти мисолида): юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD) диссертацияси. Тошкент: ЎзР ИИБ Академияси, 2019.
6. Furlong A. Not a very NEET solution: representing problematic labour market transitions among early school-leavers // Work, Employment and Society. 2006. Vol. 20, No. 3. – P. 553-569.
7. Yates S., Payne M. Not so NEET. A Critique of the Use of 'NEET' in Setting Targets for Interventions with Young People // Journal of Youth Studies. 2006. Vol. 9, No. 3. – P. 329-344.
8. Esping-Andersen G. The Three Worlds of Welfare Capitalism. Princeton: Princeton University Press, 1990. – 248 p.

9. Bourdieu P. The Forms of Capital // Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education / ed. J.G. Richardson. New York: Greenwood Press, 1986. – P. 241-258.
10. Council Recommendation of 22 April 2013 on establishing a Youth Guarantee (2013/C 120/01); Council Recommendation of 30 October 2020 on A Bridge to Jobs – Reinforcing the Youth Guarantee (2020/C 372/01) // Official Journal of the European Union.
11. Evers A., Laville J.-L. (eds.). The Third Sector in Europe. Cheltenham: Edward Elgar, 2004. – 288 p.
12. Act on Support for Out-of-School Youth. Republic of Korea, 2014; Korea Youth Counseling and Welfare Institute. URL: <https://www.kyci.or.kr>
13. Schochet P.Z., Burghardt J., McConnell S. Does Job Corps Work? Impact Findings from the National Job Corps Study // American Economic Review. 2008. Vol. 98, No. 5. – P. 1864-1886.
14. OECD Youth Policy Toolkit. One-stop guidance centres for young people (Ohjaamo) – Finland [Электрон ресурс]. URL: <https://www.oecd.org>.
15. Kluve J., Puerto S., Robalino D., Romero J.M., Rother F., Stöterau J., Weidenkaff F., Witte M. Do youth employment programs improve labor market outcomes? A quantitative review // World Development. 2019. Vol. 114. – P. 237-253.

ИЖТИМОЙИ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ СОЦИАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

JOURNAL OF SOCIAL STUDIES

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Тадқиқот город Ташкент,

улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,

Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000